

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: У 3 кн. / А.П. Закалюк – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. – 712 с.
2. Шакун В.І. Суспільство і злочинність / В.І. Шакун. – К.: Атіка, 2003. – 784 с.
3. Маханьков Д.Г. Особистість злочинця як ключове поняття кримінології / Д.Г. Маханьков // Форум права. – 2009. – № 1. – С. 357–361 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2009-1/09mdgkpk.pdf>.
4. Ігнатів О.М. Біологічні фактори детермінації злочинної поведінки: постановка проблеми / О.М. Ігнатів // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 402–412 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10iomppp.pdf>.
5. Зелінський А.Ф. Детермінація злочину: [навч. посіб.] / А.Ф. Зелінський, Л. П. Оніка. – Х.: УкрЮА, 1994. – 52 с.
6. Валуйская М.Ю. Факторы, оказывающие воздействие на личность совершившего умышленное убийство / М.Ю. Валуйская // Проблемы законности: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2000. – Вип.: 35. – С. 129–132.
7. Валуйская М.Ю. К проблеме личности преступника / М.Ю. Валуйская // Проблемы совершенствования украинского законодательства и повышение эффективности правоприменительной деятельности. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 1997. – С. 133–144.

8. Валуйская М.Ю. К вопросу о прикладном аспекте понятия личности преступника / М.Ю. Валуйская // Актуальные проблемы развития суспільної думки і практики. – Запоріжжя: РВП «Видавець», 1997. – Вип. 3. – С. 73–76.
9. Валуйська М.Ю. Щодо проблеми особистості латентного злочинця / М.Ю. Валуйская // Використання досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 19 листопада 1997 р. – Харків: Право, 1998. – С. 213–218.
10. Панкратов В.В. Психологічне вивчення особистості злочинця / В.В. Панкратов. – М., 2005. – 101 с.
11. Піщенко Г.І. Особистість злочинця-хулігана та його основні характеристики / Г.І. Піщенко // Право України. – 1999. – № 11. – С. 73–76.
12. Тацій М.С. Кримінологічна характеристика особи агресивного злочинця / М.С. Тацій // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 1008–1011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11tmcoaz.pdf>.
13. Білоус В.Т. Особистість злочинця як об'єкт кримінологічного та психологічного дослідження / В.Т. Білоус, Г.М. Бірюков // Актуальные проблемы кримінології і кримінальної психології: сб. науч. статей / под ред. М.Ф. Орзика, В.Н. Дремина. – О.: Феникс, 2007. – С. 88–89.
14. Костенко А.Н. Принцип отражения в кримінології / А.Н. Костенко. – Киев, 1986. – С. 35.
15. Дриль Д.А. Учение о преступности и мерах борьбы с нею / Д.А. Дриль. – СПб, 1912. – С. 540–541.

УДК 343.915

**РЕГІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ:
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ У МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Сторчак Н.А., к. ю. н., доцент,
завідувач кафедри суспільствознавчої освіти
Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Визначено тенденції злочинності неповнолітніх за останні роки в Миколаївській області. Досліджено детермінанти та перспективи розвитку злочинності неповнолітніх. Використано статистичну звітність правоохоронних органів про злочинність і результати моніторингових досліджень.

Ключові слова: злочинність неповнолітніх, детермінанти злочинності, тенденції злочинності, показники злочинності, Миколаївська область.

Определены тенденции преступности несовершеннолетних за последние годы в Николаевской области. Исследованы детерминанты и перспективы развития преступности несовершеннолетних. Использованы статистическая отчетность правоохранительных органов о преступности и результаты мониторинговых исследований.

Ключевые слова: преступность несовершеннолетних, детерминанты преступности, тенденции преступности, показатели преступности, Николаевская область.

Storchak N.A. REGIONAL TENDENCIES OF JUVENILE DELINQUENCY ACCORDING TO RESEARCH IN THE MYKOLAYIV REGION

Detected tendencies of juvenile delinquency in recent years in the Mykolayiv region. Investigated the determinants and perspectives of juvenile delinquency. Used statistical reports of law enforcement authorities about delinquency and results of monitoring researches.

Key words: juvenile delinquency, determinants of delinquency, tendencies of delinquency, indicators of delinquency, Mykolaiv region.

Постановка проблеми. Злочинність неповнолітніх є однією з нагальних кримінологічних проблем та індикатором соціального здоров'я, має комплексний характер, дає змогу визначати загальні перспективи розвитку злочинності у цілому на майбутнє і, разом із тим, характеризується специфічними дермінантами, проявами та системою протидії.

Ступінь розробленості питання. Питання кримінологічної характеристики злочинності неповнолітніх є об'єктом уваги таких фахівців, як А.М. Бабенко, В.В. Вітвіцька, Т.А. Денисова, Е.М. Демідова, А.І. Долгова, А.П. Закалюк, Ю.Л. Заросинський, В.В. Корольчук, М.О. Мінц, Н.Я. Муринець та ін. Їх висновки та напрацювання є підґрунтям для дослі-

дження регіональних тенденцій і детермінант злочинності неповнолітніх по Миколаївській області (за останні роки), що й ставиться за мету дослідження. Його емпіричною базою є статистична звітність правоохоронних органів про злочинність, а також результати моніторингових досліджень.

Мета – визначити тенденції злочинності неповнолітніх за останні роки в Миколаївській області.

Виклад основного матеріалу. Серед показників злочинності неповнолітніх важливе місце посідає її географія. Будучи кількісно-якісним показником, географія злочинності дає можливість виявити територіальні особливості злочинності та конкретних її видів, відмінності у концентрації та динаміці злочинності, дослідити її структурний розподіл тощо. У свою чергу, це є підставою для диференційованого вивчення причин і умов злочинності, у тому числі ювенальної, що є запорукою ефективного запобігання їй.

Згідно зі статистичними даними за 2015 рік у Миколаївській області зареєстровано 325 (у 2014 році – 387) злочинів, учинених неповнолітніми або за їх участю. Це становить 1,7% (у 2014 році – 2,6%) від загального числа злочинів по області (по Україні середній показник 1,3%) і 4,5% від всіх злочинів неповнолітніх по Україні (у 2014 році – 4,4%) [1;2]. Отже, за останній рік спостерігається зниження регіонального рівня злочинності неповнолітніх (така тенденція характерна в цілому для України з 2011 року, а з 2013 р. є досить помітною) [3; 4, с. 118] і разом із тим – незначне зростання її питомої ваги у загальнонаціональній злочинності неповнолітніх.

Миколаївська область (як і південні області в цілому) традиційно відзначається значно меншою питомою вагою ювенальної злочинності, ніж східні області – Дніпропетровська, Харківська, Запорізька (Донецька та Луганська області останніми роками не мають репрезентативних показників). Разом із тим вагоме кримінологічне значення має аналіз територіального розподілу середніх коефіцієнтів злочинної активності неповнолітніх на 100 тис. населення. Ним засвідчується «кримінальна ураженість» регіонів України злочинністю неповнолітніх. Миколаївська область продовжує залишатися у колі регіонів з дуже високим рівнем кримінальної ураженості [5, с. 297–298], хоча коефіцієнт злочинної активності неповнолітніх у 2015 році становить лише 28 осіб на 100 тис. населення. Цей показник майже вдвічі є нижчим від попередньої десятирічної тенденції [5, с. 297–298], але порівняно з областями того ж кола (з дуже високою злочинною активністю неповнолітніх) засвідчує негативні кількісно-якісні характеристики – наприклад, в Одеській області – 22 особи на 100 тис. населення, Запорізькій – 23 особи на 100 тис. населення тощо [6; 7].

Тож, загальні тенденції (як регіональні, так і загальнонаціональні) щодо зниження рівня ювенальної злочинності вірогідно можна пов'язати не з поліпшенням криміногенної ситуації у країні та окремих регіонах, а зі зростанням

рівня латентності цього виду злочинності та зі зменшенням кількості неповнолітніх у загальній структурі населення. Так, за даними Головного управління статистики у Миколаївській області, постійне населення 0-17 років у 1995 році становило 347,0 тис. осіб, у 2005 році – 245,2 тис. осіб, у 2015 році – 208,6 тис. осіб [8].

Свого часу Е. Феррі, спостерігаючи схожу ситуацію протягом XIX ст. у багатьох країнах Європи, зазначав, що зі зростанням кількості населення зростає і кількість випадковостей у вигляді окремих злочинів, і навпаки [9, с. 215–217]. Крім того, А. Кетле звертав увагу на закономірності та зв'язки між народжуваністю, смертністю і злочинністю серед населення та можливість прогнозувати злочинність [10, с. 35].

Із цього погляду інтерес для дослідження представляють показники природного приросту населення. У Миколаївській області він складав у 1999 році «–9033», 2001 році «–9506» [8]. На 2015 рік це співвідноситься із 14–16-річним населенням, яке є потенційно криміногенним (із точки зору КК України). А природний приріст у 2015 році склав «–6341» [8]. Зменшення показника скорочення населення дає можливість припускати через 14–16 років статистичне зростання рівня злочинності неповнолітніх у регіоні. На існуванні залежності між кількістю народжених осіб у певний час і майбутньою кримінальною активністю певної частини неповнолітніх осіб наголошують М.М. Бабаєв, А.М. Бабенко, Є.В. Кузнецова, Е.Б. Урланіс та ін. [5, с. 299].

Крім того, А.М. Бабенко на підставі комплексного аналізу впливу демографічних показників прогнозує, що у найближчі 10 років буде збільшуватися рівень криміналізації молодого покоління; на тлі загального зменшення кількості населення можна очікувати збільшення рівня його криміналізації в основному за рахунок неповнолітніх та молоді, як мінімум, у два рази; це, у свою чергу, продукуватиме збільшення ураженості суспільства загальною, організованою, рецидивною злочинністю, злочинністю у сфері обігу наркотичних засобів та інших злочинів у майбутньому; негативні тенденції злочинності неповнолітніх на найближчі роки будуть також супроводжуватися подальшими негативними демографічними процесами: депопуляцією населення (особливо у східних і південних регіонах), зменшенням кількості зареєстрованих шлюбів на фоні збільшення розлучень, зменшенням народжуваності, збільшенням кількості осіб, які виховуються у неповних сім'ях; особливо гостримі ці проблеми можуть виявитися у східних, центральних і південних регіонах, оскільки в них проблеми депопуляції населення є найбільш гострими [5, с. 299].

Серед злочинів, учинених неповнолітніми у Миколаївській області, відмічено 53,5% тяжких (174); 40,9% – середньої тяжкості (133); 4,6% – невеликої тяжкості (15); 0,9% – особливо тяжких (3) [2]. Спостерігається стала тенденція відображення у ювенальній статистиці переважно тяжких діянь із відривом більше 10% від іншої статистичної групи

(у загальній злочинності по Україні переважають злочини середньої тяжкості із показником 41,9%) [1]. За умов зниження рівня злочинності неповнолітніх така її структура є показником «професіоналізації» ювенальної злочинності, недоліків профілактичної роботи серед неповнолітніх, а також наслідком застосування механізмів звільнення від кримінальної відповідальності за менш тяжкі злочини.

У містах і селищах міського типу вчинено 200 злочинів (61,5%), в сільській місцевості – 117 (36%) [2]. Тож, підтверджується стала тенденція зв'язку злочинності та урбанізації.

У структурі ювенальної злочинності за видами злочинів переважають злочини проти власності – 252 (у 2014 році – 311), або 77,5%, з них крадіжка – 204, або 80,9% (переважно стосовно приватної власності, зі складів, баз, магазинів та інших торговельних точок), грабіж – 39 (15,5%), розбій – 4 і шахрайство – 4 (по 1,6%).

Серед інших злочинів, що знайшли відображення у статистиці: злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту – 20 (у 2014 році – 35), або 6,1%, з них усі – незаконне заволодіння транспортним засобом; злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення – 20 (у 2014 році – 2), або 6,1%, з них незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів – 16; злочини проти життя та здоров'я особи – 19 (у 2014 році – 29), або 5,8%, з них умисне легке тілесне ушкодження – 10 [2].

На тлі загального зниження рівня ювенальної злочинності у регіоні закономірним є зниження й числа злочинів у тих групах, які переважають у структурі такої злочинності. Разом із тим за останній рік збільшилося число наркотичних злочинів, що не лише засвідчує активізацію молоді у цій сфері протиправної діяльності та розширення ринків збуту наркотичних речовин, а й актуалізацію статистичного відображення такого виду злочинів.

Найнижчі показники у 2015 році характерні для таких видів злочинів: злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи – 3 (у 2014 році – 0), з них 2 – зґвалтування; злочини проти правосуддя – 3 (у 2014 році – 0), з них усі – ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі; злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян – 1 (у 2014 році – 2), а саме викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження; злочини проти громадської безпеки – 1 (у 2014 році – 0), а саме проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля [2].

Аналіз цих показників засвідчує деякі зміни у характері злочинності (на тлі загального зниження рівня ювенальної злочинності у регіоні), зокрема зросло статистичне відо-

браження статевих злочинів, злочинів проти правосуддя тощо. Усі інші види злочинів (за розділами Особливої частини Кримінального кодексу) у 2015 році мали нульові показники серед статистичних даних щодо неповнолітніх по Миколаївській області [2].

Для ювенальної злочинності у Миколаївській області характерні закономірності, схожі із загальнонаціональними тенденціями такої злочинності: кожен другий злочин неповнолітніх – тяжкий; зменшується кількість злочинів, скоєних неповнолітніми чи за їх участю проти життя та здоров'я особи, проти волі, честі та гідності особи, у сфері господарської діяльності, у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку; коливається відсоток скоєних злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності, проти безпеки руху та експлуатації транспорту, у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення, проти правосуддя [3, с. 192]. Зростання злочинів неповнолітніх проти основ національної безпеки, що відзначається як загальнонаціональна тенденція [3, с. 188], статистичних підтверджень у Миколаївській області не отримало.

Аналізові підлягають й дані про потерпілих від кримінальних правопорушень. Усього осіб, які потерпіли від кримінальних правопорушень, в області – 14043, з них неповнолітніх – 187 (у 2014 році – 156), малолітніх – 96 (у 2014 році – 74). Із них учнів (студентів) середніх навчальних закладів – 180, з них неповнолітніх – 92 (у 2014 році – 88), малолітніх – 56 (у 2014 році – 38); професійно-технічних навчальних закладів – 95, з них неповнолітніх – 37 (у 2014 році – 18), малолітніх – 2 (у 2014 році – 0); вищих навчальних закладів – 122, з них неповнолітніх – 14 (у 2014 році – 13), малолітніх – 1 (у 2014 році – 0) [2]. За рік зросла кількість потерпілих дітей (як неповнолітніх, так і малолітніх), особливо помітним це є серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів. На тлі загального зниження рівня злочинності у регіоні та країні в цілому такі показники є якісними характеристиками злочинності, відображають суспільну небезпечність злочинів, рівень ефективності соціально-правової охорони дитинства.

Кількісно-якісні показники ювенальної злочинності закономірно викликають інтерес до з'ясування її детермінант. У кримінологічній літературі ними традиційно вважаються психологічні особливості відповідно до вікового цензу, а також негативні явища та процеси, що відбуваються у суспільстві на макро-і макрорівні та позначаються на неповнолітніх: неорганізованість сфери дозвілля у життєдіяльності підлітків; слабка реакція на факти їх передзлочинної та злочинної поведінки; бажання самоствердитися, романтизм, інтерес до забороненого «плоду»; бездоглядність, відсутність належного контролю з боку сім'ї та освітніх установ за поведінкою, зв'язками, дозвіллям неповнолітніх; розпад системи працевлаштування підлітків; низький рівень роботи освітніх установ (форма-

лізм, непрофесіоналізм, нехтування індивідуальним підходом до виховання та навчання тощо); культ насильства, жорстокості, наркотизації, статевої свободи; порушення механізму спадкоємності поколінь і зниження ролі сім'ї у становленні особистості неповнолітнього; фінансові труднощі (тимчасові чи тривалі) у батьків у забезпеченні потреб дітей; негативний вплив найближчого оточення, підбурювання з боку дорослих злочинців, попереднє втягнення у пияцтво, азартні ігри тощо [11, с. 178–179; 12, с. 78–79].

Дослідження кількісно-якісних показників і детермінант ювенальної злочинності, а також визначення шляхів розв'язання кримінологічних проблем доцільно проводити з урахуванням даних моніторингових досліджень. Протягом вересня–жовтня 2015 року проводилось всеукраїнське моніторингове дослідження «Молодь і протиправна поведінка», організоване Міністерством освіти і науки України [13]. У навчальних закладах Миколаївської області в дослідженні взяли участь 946 осіб – учні 9–11-х класів (вибірку сформовано згідно з критеріями місто/село – 70/30 та дівчата/хлопці – 50/50, вік 13–19 років) [14, с. 32].

За результатами дослідження у Миколаївській області були виявлені найбільш поширені, на думку учнів, причини, що спонукають молодь до скоєння протиправних дій. Серед них: вживання алкоголю та наркотичних речовин (91% дівчат; 86% хлопців); примус із боку іншої особи (68% дівчат; 62,6% хлопців), проте лише 17,5% дівчат та 30,6% хлопців знайомі з реальними випадками примушення до скоєння протиправних дій із боку дорослих; впевненість в безкарності (55% дівчат та хлопців); необхідність здобути гроші (70,7% дівчат; 65% хлопців); захист себе та близьких (61,6% дівчат; 60% хлопців); солідарність з компанією (51,8% дівчат; 49,6% хлопців); задля розваги (60,5% дівчат; 53,5% хлопців); незнання законодавства (48% дівчат; 54,2% хлопців); суспільні та політичні процеси в державі (38% дівчат; 46,6% хлопців); на зло батькам, дорослим (48,4% дівчат; 40,4% хлопців); популяризація кримінальної поведінки через фільми, програми та ін. (44,5% дівчат; 39% хлопців); протиправні дії є звичною поведінкою в окремих групах (47% дівчат; 46% хлопців); низька якість профілактичної роботи в школі (33,3% дівчат; 36,4% хлопців) [14, с. 33, 40–46]. Серед цих детермінант можна визначити як суб'єктивні (переважно мотиваційні), так і об'єктивні чинники, які відображають вікові особливості формування особи правопорушника і схильність до виправдання власних моделей поведінки.

Загалом 75% учнів негативно ставляться до протиправних дій. Проте 27% дівчат та 37% хлопців допускають використання фізичної сили проти іншої особи; 2,4% дівчат і 4,4% хлопців позитивно або допустимо в окремих випадках ставляться до крадіжок; 7,2% дівчат і 15,3% хлопців – до незаконного придбання та зберігання зброї [14, с. 34, 40–46]. Особливої уваги заслуговують відповіді про допустимість насильства серед дівчат.

На питання про вживання у їх оточенні міцних алкогольних напоїв ствердно (інколи,

1–2 рази на тиждень або щоденно) відповіли 44,6% дівчат і 50,2% хлопців; наркотиків (в т.ч. «легких») – 3,4% дівчат і 5,2% хлопців [14, с. 40–46]. Ці дані потребують належної оцінки та урахування в системі протидії злочинності, оскільки алкоголізація та наркотизація традиційно є її «фоновими» явищами, а для неповнолітніх несуть підвищену особисту небезпеку.

За відповідями респондентів шкільні конфлікти домінують на двох рівнях спілкування: учень-учень (44% дівчат; 35,4% хлопців) та учень-педагог (25% дівчат; 29% хлопців). Шкільні конфлікти призвели до: тілесних ушкоджень і насильства – 34%; ізоляції когось з учнів – 8,2%; цькування когось з учнів – 25%; самогубства – 2,5%; зміни учнем місця навчання – 29%. Ці показники є середніми для всіх респондентів, але в середовищі хлопців такі наслідки конфліктів є частішими.

Свідками або учасниками бійки між однокурсниками були 63,2%; побиття дитини (дітей) молодших класів (курсів) учнями старших класів (курсів) – 12,1%; відбирання особистих речей – 21,4%; приниження з боку інших учнів – 45,5%; словесних образ зі сторони вчителів – 30,5%; повної або часткової ізоляції/бойкоту – 18,3%; вимагання грошей одних учнів у інших – 13,3% [14, с. 34–35, 40–46]. Отже, найбільш поширеними в учнівському середовищі є психологічні та фізичні форми насильства.

На думку учнів, до зниження кількості злочинів та інших правопорушень, що скоюються неповнолітніми, здатні призвести такі заходи: впровадження якісних профілактичних програм – 70,5%; активізація місцевих громад (сусідів, жителів мікрорайону) – 46,5%; покращення психологічного мікроклімату в класі, школі, закладі – 68,5%; більш суворе покарання злочинців – 61,2%; надання правової інформації щодо наслідків скоєння правопорушень неповнолітніми – 65,9%; регулярне відвідування представником міліції навчальних закладів – 54,8%; формування правової культури у дітей (поважного ставлення до законів) – 69,1%; посилення відповідальності батьків за виховання дітей – 68,2%; збільшення кількості позашкільних закладів, гуртків, секцій – 58,3%; посилення відповідальності дорослих, які втягнули неповнолітнього у кримінальну діяльність – 66,9%; заборона фільмів та програм, в яких популяризується кримінальна поведінка – 36,4%; залучення молоді до громадських ініціатив – 57,4% [14, с. 36–37, 40–46]. Усі відповіді орієнтовані на зовнішній вплив, втручання, забезпечення, контроль, супровід та інші дії з боку інших суб'єктів (батьків, правоохоронних органів, навчальних закладів та ін.) і не передбачають особистих зусиль та активності неповнолітніх у формуванні власних правових моделей поведінки.

Висновки. Підсумовуючи, можна зазначити, що регіональні тенденції злочинності неповнолітніх і в цілому відносин «молодь і протиправна поведінка» в Миколаївській області закономірно пов'язані із загальнонаціональними тенденціями та детермінантами у цій сфері. Їх урахування в подальших нау-

ково-практичних дослідженнях і діяльності окремих суб'єктів (як публічних, так і приватних), зобов'язаних запобігати протиправній поведінці неповнолітніх, передбачає реалізацію комплексного підходу, координаційних засад та визначення найбільш доцільних, ефективних і потенційно перспективних (за тривалістю дії) заходів впливу. За таких умов кримінологічні дослідження набувають цінності та підтверджують своє практикоорієнтоване значення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2015 року : Генеральна прокуратура України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112173&libid=100820&c=edit&c=fo.
2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2015 року : Прокуратура Миколаївської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://myk.gp.gov.ua/ua/statnik.html#>.
3. Муринець Н.Я. Злочинність як форма девіантної поведінки дитини (аналіз злочинів, скоєних неповнолітніми чи за їх участю, на території України за період 2005–2014 років та 9 місяців 2015 року) / Н.Я. Муринець [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://science.lp.edu.ua/sites/default/files/Papers/murynets_1.pdf.
4. Заросинський Ю.Л. Стан і тенденції злочинів, що вчиняються неповнолітніми в Україні / Ю.Л. Заросинський // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2014. – Випуск 6-1. Том 3. – С. 117–121.
5. Бабенко А.М. Географія злочинності неповнолітніх:

що очікує Україну через 10 років / А.М. Бабенко // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 3–1. – С. 296–300.

6. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2015 року : Прокуратура Одеської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://od.gp.gov.ua/ua/documents.html?dir_id=112365&libid=100135.

7. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2015 року : Прокуратура Запорізької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zap.gp.gov.ua/ua/documents.html?dir_id=112237&libid=100127.

8. Статистична інформація : Населення (1995–2015 рр.) // Головне управління статистики у Миколаївській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mk.ukrstat.gov.ua>.

9. Ферри Э. Уголовная социология / Э. Ферри ; сост. и предисл. В.С. Овчинского. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 658 с.

10. Иншаков С.М. Зарубежная криминология / С.М. Иншаков. – М. : Издательская группа ИНФРА-М – НОРМА, 1997. – 383 с.

11. Корольчук В.В. Актуальні проблеми запобігання злочинам неповнолітніх / В.В. Корольчук // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – № 1. – 2013. – С. 176–182.

12. Мінц М.О. Злочинність серед неповнолітніх та заходи щодо її профілактики / М.О. Мінц, А.Г. Чуб // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Сер. : Соціологія. – 2011. – Т. 156, Вип. 144. – С. 76–79 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdusoc_2011_156_144_18.

13. Про проведення опитувань : Лист Міністерства освіти і науки України від 13.09.2015 № 1/9-389.

14. Про результати всеукраїнського моніторингу «Молодь і протиправна поведінка» (дані по Миколаївській області) // Матеріали засідання вченої ради Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – 2016. – Миколаїв : ОПППО. – 48 с.

УДК 343.232

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ

Федотова Г.В., к. ю. н., с. н. с.,
начальник науково-організаційного відділу
Державний науково-дослідний інститут МВС України

У статті розглядаються основні концепти запровадження категорії кримінального проступку в діюче кримінальне законодавство. Визначається, що зазначені концепції є авторським баченням можливої уніфікації різних наукових поглядів та міркувань щодо сутності цього правового явища.

Ключові слова: концепція, кримінальний проступок, злочин, адміністративне правопорушення.

В статье рассматриваются основные концепты введения категории «уголовный проступок» в действующее уголовное законодательство. Определяется, что рассмотренные концепции являются авторским видением возможной унификации разных научных взглядов и мыслей о сущности этого правового явления.

Ключевые слова: концепция, уголовный проступок, преступление, административное правонарушение.

Fedotova H.V. CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF CRIMINAL OFFENCE

The article discusses the basic concepts of the introduction of the category of criminal offense in the existing criminal laws. It determined that the concepts discussed are the author's vision of the possible unification of the different scientific views and thoughts about the nature of the legal phenomenon.

Key words: concept, criminal misdemeanor offense, administrative offense.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток науки кримінального права України переконливо свідчить про назрілість нових пошуків наукового забезпечення сфер кримінально-правової політики.

Ступінь розробленості проблеми. Дослідження на доктринальному рівні питань належного регулювання правопорядку у сфері протидії злочинності методами кримінального закону потребують